

UNDER RADARN

En förstudie om våldsutsatta kvinnor och tjejers dubbla utsatthet i gängkriminella miljöer.
Möjligheter och utmaningar att få stöd av ett samhälle som fokuserar på avhoppande
våldsutövande män

Anna Lindström & Sanna Ström

Projektnamn: Under radarn. En förstudie om våldsutsatta kvinnor och tjejers dubbla utsatthet i gängkriminella miljöer. Möjligheter och utmaningar att få stöd av ett samhälle som fokuserar på avhoppande våldsutövande män

Länstyrelsen i Västerbottens diarienummer: 801-9775-2023

Umeå kommun diarienummer: KS-2023/00917

Bakgrund

I ljuset av den pågående våldsvågen i Sverige med gängkriminalitet och organiserad brottslighet klarar inte samhället av att förstå att mäns och killars våld mot kvinnor och tjejer hänger ihop med detta. Istället vill samhället ensidigt framhålla tjejer och kvinnor som gröna gummor, möjliggörare av brott och högst delaktiga inom gängkriminaliteten. När vi från kvinno- och tjejjourserna talar om sambandet mellan gängkriminalitet och mäns våld mot kvinnor och framhåller att vi alltid kommer stå på hennes sida så möts vi av frågor kring om vi saknar förståelse för tjejer och kvinnors egna agens att de kan agera utan tvång och begår kriminella handlingar. Som en del av kvinno- och tjejjourserna är vår bestämda uppfattning att alla våldsutsatta tjejer och kvinnor har rätt till stöd och skydd. För om hon inte får stöd att lämna sin våldsamma kille och/eller andra manliga förövare i gänget så kommer hon heller inte kunna bryta och lämna brottslighet.

Samtidigt som vi uppmärksammat att samhället fokuserar på avhoppade män och porträtterar kvinnor som delaktiga i den gängkriminella världen utan förståelse för hur kön, makt och våld hänger ihop, så möter vi på Kvinno- och tjejjouren i Umeå i allt större utsträckning kvinnor och tjejer som utsätts för våld av en man/kille i en gängkriminell miljö. De kvinnor/tjejer vi möter har ofta en önskan att avbryta relationen, vilket är anledningen till att hon söker stöd hos oss. Det faktum att hennes partner har kopplingar till större kriminella nätverk, där våld är sanktionerat, gör det än svårare för henne att bryta upp från honom som utsätter henne för våld. Många av de tjejer och kvinnor som söker stöd och skydd hos oss berättar om ett ständigt pågående latent våld när en lever med en man som befinner sig i dessa miljöer. Det handlar om tidigare utfärdade hot och våldshandlingar, han och hans gängs tillgång till kniv och skjutvapen samt kollektivistiska strukturer som understödjer hans beteende och handlingar oavsett vad. Vi menar att bara vetskapen om att han befinner sig i dessa miljöer, oavsett hennes roll i gänget, utgör en stor rädsla hos henne. För att kunna möta målgruppen våldsutsatta tjejer som rör sig i dessa miljöer vet vi att kunskap om hur kön, makt och våld hör ihop och hur tjejer alltid måste förhålla sig till mäns och killars våld- och maktkapital är centralt. I dessa miljöer är våldet otroligt sanktionerat och normaliserat, samt attityderna misogyna och patriarkala. Vi ser sambandet och därför pratar vi om att mäns och killars våld mot tjejer hänger ihop med gängkriminalitet.

Vi vet, genom år av kvinnors och tjejers berättelser i samtal med oss att myndigheter brister i sitt bemötande såväl som i sin våldsförståelse och i frågan om insatser gällande denna målgrupp. Med bakgrund av detta ansökte vi om medel från Länsstyrelsen Västerbotten och Umeå kommun för att göra en förstudie med syfte att stärka samverkan i vår kommun och län kring våldsutsatta kvinnor och tjejer som befinner sig eller har befunnit sig i gängkriminella miljöer. Men framförallt ville vi med vår förstudie fortsätta med det som kvinno- och tjejjourer alltid gjort och alltid kommer att fortsätta göra, oavsett vilka vindar som blåser i vårt samhälle: att ge skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor och tjejer.

Definitionen av män och killars våld mot kvinnor och tjejer

När vi använder begreppet våld utgår vi från Per Isdals definition som lyder ”Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från något som den vill” (Meningen med våld, 2017)¹. Vidare använder vi oss av begreppet mäns/killars våld mot kvinnor/tjejer för att synliggöra allt det våld som tjejer och kvinnor utsätts för av män och killar. Förövaren kan vara hennes partner, men det innefattar också våld som utövas av hennes manliga vän, en annan gängmedlem eller en helt okänd man. Att tala om mäns våld mot kvinnor tar också fasta på de bakomliggande patriarkala strukturerna som möjliggör våldet, att män har en överordnad ställning, vilket också brukar kallas könsmaktsordningen. Den yttersta konsekvensen av dessa patriarkala strukturer är våldet som alla tjejer och kvinnor riskerar att utsättas för och hon som vittnar om sin utsatthet riskerar att inte bli trodd utan istället ifrågasatt. Denna kunskap är utgångspunkten inom kvinno- och tjejjourrörelsen där stödet till kvinnor och tjejer handlar om att lyssna och stötta, att tro på hennes berättelse. Utifrån den kunskapen har vi valt att inte använda oss av någon vidare definition vad gäller gängkriminalitet och liknande begrepp inom ramen för vår förstudie. Vi utgår i denna slutrapport, liksom i vår verksamhet i övrigt, från hennes upplevelser och beskrivningar om gängkriminalitet/gängliknande miljöer/relationer med tungt kriminella.

Förstudien

I december 2023 beviljades projektmedel från Länsstyrelsen Västerbotten samt Umeå kommun för att genomföra förstudien under 2024. Det inledande skedet av studien syftade till att få en överblick av kunskapsläget inom området. I detta skede blev det tydligt att det saknas forskning gällande kvinnor och tjejers utsatthet i gängkriminella miljöer utifrån en svensk kontext.

Parallellt med kunskapsinhämtningen påbörjade vi också kartläggningen gällande relevanta lokala aktörer, vilka senare skulle ingå i samverkansforumet “Under radarn” och vilka vi kunde inhämta information om nulägesbild utan deras medverkan i “Under radarn”. Kvinno- och tjejjouren i Umeå ingår redan i flera befintliga samverkansforum enligt vårt IOP (Idéburet offentligt partnerskap) med Umeå kommun. Av vår förkunskap av att redan ha samverkan i frågor som rör mäns våld mot kvinnor, mäns våld i hederns namn, prostitution och människohandel och våld i nära relation tillfrågade vi yrkesverksamma i Umeå kommun och i Västerbottens län om intresset att delta i ett samverkansforum med fokus på våldsutsatta kvinnor och tjejer i gängkriminell/gängliknande miljö. Vi möttes av positiv feedback och stort engagemang redan inledningsvis, att det var frågor som många hade behov av att samverka med andra med under ordnade former. Utifrån vår egen erfarenhet av samverkan såg vi en risk för urvattning av en för bred samverkan. Vi valde därför att avgränsa “Under radarn” till att kunskap om män och killars våld mot kvinnor och tjejer samt regelbunden klientkontakt skulle vara en förutsättning för deltagande. En ytterligare avgränsning som vi gjorde var att exempelvis boenden, som enbart tar emot kvinnor och tjejer på bistånd av socialtjänsten, inte skulle bjudas in. Vi valde inte heller att bjuda in aktörer som har som krav på att hon ska ha lämnat eventuella relationer redan för att hon ska kunna få stöd hos dem. Med det sagt, har vi i vår aktörsanalys kunnat identifiera att det

¹ Isdal, Per. (2017). Meningen med våld s. 3

finns fler aktörer än de som ingår i samverkansforumet “Under radarn” som är viktiga för det fortsatta arbetet. Vi har utanför “Under radarn” bjudits in och bjudit in till samtal med universitet, kommuner och andra myndigheter gällande hur stöd och skydd till våldsutsatta kvinnor och tjejer i gängkriminell miljö kan förbättras och stärkas.

En solig dag i april 2024 fylldes Kvinnohuset för första gången med “Under radarn”, därefter har vi sammankallat aktörer till träffar i september 2024 och januari 2025 inom ramen för projektiden. Totalt sett har 15 olika aktörer och 24 unika deltagare ingått i “Under radarn”. Vi har samlat representanter från följande verksamheter: Polismyndigheten region nord, socialtjänstens öppenvård, socialtjänstens myndighetsutövning, representater från kommunala fältgrupper, Bris, region Västerbotten, målsägandebiträde, centrum mot våld, regionkoordinator mot prostitution och människohandel, kommunal fritidsverksamhet, representanter från gymnasieskola och Kvinno- och tjejjourer i Västerbotten.

Vi har i samverkan arbetat med olika case-övningar, inspirerade av berättelser från Kvinno- och tjejjouren i Umeå, som stöd för att få syn på våra olika yrkesrollers möjligheter och utmaningar i att erbjuda skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor och tjejer i gängkriminell/gängliknande miljö. Vi har arbetat för att i samverkan synliggöra i vilka situationer vi behöver ta stöd och hjälp av andra och att identifiera våra olika ansvar och prioriteringar. “Under radarn” har också bidragit till att identifiera kontaktvägar mellan verksamheter som tidigare inte har samverkat. De olika aktörernas positiva feedback, engagemang och kunskap har bidragit till hur projektet har utvecklats under 2024. “Under radarn” har varit den huvudsakliga informationskällan av länets samlade nulägesbild av vad som saknas i det fortsatta arbetet under 2025 för att nå det stora målet: att samhället ska ge det bästa möjliga stödet till de kvinnor och tjejer som befinner sig i gängkriminella miljöer så att hon kan leva ett liv fritt från mäns våld, förtryck och dominans.

En stor del av Kvinno- tjejjoursrörelsens arbete är historiskt sett att verka för att våldsutsatta kvinnor, tjejer och barns erfarenheter och röster kan komma till tals gentemot såväl myndigheter som samhället i stort och våra makthavare. Det har således varit en viktig del av projektet att skapa, och i vissa fall ta, utrymme för att synliggöra hennes berättelse. Projektet och Kvinno- och tjejjourens erfarenheter av mötet med målgruppen har flera gånger under året presenterats för andra verksamheter och samhället i stort. På anordnade konferenser och utbildningsdagar så som exempelvis Umebrå forum och mänskliga rättighetsdagarna i Skellefteå såväl som i lokalmedia och i forskningsintervjuer. Under hösten 2024 rullade en av Umeås stadsbussar varje dag runt med budskapet *“Vi står bakom dig! Män och killars våld mot kvinnor och tjejer finns i alla miljöer. Vi blundar inte för kvinnors och tjejers utsatthet i organiserad brottslighet!”* Vi har, i våra befintliga kanaler såsom återkommande på sociala medier och i vårt årliga demonstrationståg den 8 mars, lyft upp frågan om stöd och skydd till våldsutsatta kvinnor och tjejer i gängkriminella/gängliknande miljöer.

Vi hade en önskan i arbetet med förstudien om att utveckla vårt eget stödarbete för att kunna möta hennes behov på ett bättre och mer adekvat sätt. Vi har tagit del av den otroligt begränsade forskningen som finns på området samt deltagit i det digitala seminarium som olika myndigheter har erbjudit under 2024. Det fanns en farhåga hos oss att målgruppen skulle upphöra att söka stöd och skydd hos vår verksamhet när vi så koncentrerat har arbetat med frågan under 2024. Att

kvinnor och tjejer skulle börja känna rädsla och tveksamhet över att ha kontakt med den fria kvinno- och tjejjoursrörelsen. En uppskattning i vår verksamhet utifrån vår statistik visar dock att så inte är fallet. Vårt arbete har även resulterat i att socialtjänsten i andra delar av Sverige har inkommit med placeringsförfrågningar till vårt skyddade boende med anledning av att de fått vetskap från andra yrkesverksamma om att vår särskilda kunskap av att möta våldsutsatta kvinnor och tjejer som har befunnit sig i gängkriminell/gängliknande miljö. Tvärtom vår egen farhåga, ser vi att förstudien har stärkt vår övertygelse om att kvinno- och tjejjourer är helt avgörande och har en mer sann bild än resten av samhället av män och killars våld mot kvinnor och tjejer.

Resultat

I arbetet med aktörsanalysen och samverkansgruppen “Under radarn” är det tydligt i vår verksamhet, liksom många andra verksamheter i Umeå kommun och i Västerbotten, att kvinnor och tjejer utnyttjas av män och killar på många olika sätt. Vi önskar att alla som tar del av denna slutrapport hade fått möjlighet att vara en fluga på väggen under året. Både i samtal med samverkansforumet “Under radarn” och med andra aktörer men även i vår egen verksamhet där vi möter våldsutsatta kvinnor och tjejers berättelser varje dag. Det finns så mycket viktigt som vi hade velat förmedla och dela i denna resultatdel som tyvärr inte får plats denna gång.

Prostitution och människohandel för sexuella ändamål är mycket vanligt förekommande i gängmiljö, vilket även bekräftas i Jämställdhetsmyndighetens rapport “Ett fortsatt stärkt arbete mot prostitution och människohandel” (slutrapport mars 2024²). Gängkriminalitet och sexuell exploatering går hand i hand och med den kunskapen kan vi, när vi får vetskap om organiserad brottslighet, troligtvis identifiera tjejer och kvinnor som är utsatta för sexuellt våld, prostitution och människohandel. Föreställningar om gängkriminalitet och organiserad brottslighet riskerar att vi missar att det kan ta sig uttryck på andra sätt, som till exempel företagsliknande strukturer och ekonomisk brottslighet, något som yrkesverksamma som särskilt stöttar tjejer och kvinnor som utsätts för prostitution och människohandel ser allvarligt på i frågan om samhällets erbjudande av stöd och skydd. Ett resultat av det är det fortsatta behovet av att lyfta och uppmärksamma sambandet mellan gängkriminalitet och sexuell exploatering eller exploatering för kriminella ändamål av kvinnor och tjejer i vårt län för att kunna identifiera och erbjuda stöd och skydd.

Tjejer/unga kvinnor i åldern 13-25 år har ringats in av aktörerna på lokal nivå som särskilt utsatta för att killar och män ska exploatera dem för sexuella och kriminella ändamål. Unga tjejer utnyttjas till att utföra kriminella handlingar såsom att tvätta pengar och förvara/transportera vapen och narkotika redan från väldigt tidig ålder. I Kvinno- och tjejjouren i Umeås egna verksamhet har den yngsta tjejen som sökt stöd för sin våldsutsatthet i gängkriminell miljö uppgett sin ålder till 14 år gammal under 2024. Den nulägesbild som delats i samverkansforumet är att förekomsten av att tjejer blir inlurade i relationen, sk “lover-boy-syndrom” och i relationen utsätts för våld av den egna manliga partnern och används av honom för att byta tjänster (exempelvis sex) med andra gängkriminella är vanlig.

2

Att det finns en stor vilja och brinnande engagemang i Umeå kommun och i Västerbottens län att stötta särskilt unga tjejer att bryta med såväl manliga förövare som med gängkriminalitet är ett resultat att se mycket ljust på. Att yrkesverksamma är villiga att använda sig av och även tänja på sitt handlingsutrymme för att kunna ge skydd och stöd. Det som däremot har framkommit är att viljan och engagemanget riskerar att ibland bli ett omedvetet påförande av skuld och skam på tjejen istället. Yrkesverksamma vädjar om att tjejen ska upphöra att sluta sälja/skicka avklädda bilder och videor, vilket riskerar att få henne att känna att vad som händer med det avklädda materialet och med henne är hennes eget fel. Det resultatet bör tolkas som särskilt intressant utifrån det fortsatta arbetet för oss alla att anpassa vårt stöd till att den verkliga världen även nu händer på internet och att den digitala arenan har blivit ett utrymme att både utsätta henne för våld och rekrytera henne till gänget.

Stödjande funktioner inom exempelvis skola eller i verksamheter för unga tjejers fritid jobbar mycket med tydlighet för att skapa trygghet i mötet med henne. Att å ena sidan bygga förtroende hos henne för att få henne att berätta om våldsutsatthet, å andra sidan vara beroende av att andra aktörer sedan behandlar dessa uppgifter och erbjuder vidare insatser. Att det finns personal som enbart arbetar med att öka tryggheten på skolan genom att finnas tillgängliga för samtal, men även uppmärksamma obehöriga. Att utbilda personal i skol- och fritidsmiljö har resulterat i att fler yrkesverksamma vågar utmana bilden av vem som kan vara en förövare.

Socialtjänstens ansvar är att ge stöd och skydd till våldsutsatta kvinnor och tjejer, oavsett om det gäller våld i nära relation eller inte. Samtidigt upplever många verksamheter att myndigheten inte lever upp till detta och att det många gånger är svårt att få till en bra samverkan för hennes bästa. Varför stödet från socialtjänsten anses vara bristfällig kan vara deras stora personalomsättning och nyexaminerade i kombination av komplexa ärenden. Flera stödjande aktörer upplever en stor diskrepans inom olika delar av socialtjänstens bedömningar och kunskap om mäns våld, och att den nya lagstiftningen om barn på skyddat boende har gjort det svårt för såväl den våldsutsatta mamman att få stöd men också för andra aktörer att kunna göra sitt arbete fullt ut. När placeringarna på skyddat boende blir kortare, det finns krav på att umgänge mellan barnet och förövaren, eller när socialtjänsten är avvaktande i sina beslut så blir det svårt att fullfölja exempelvis en rättslig process eller ge god vård. Boendesituationen beskrivs av samtliga aktörer som en särskild svårighet och hinder. Idag finns det få skyddade boenden i norra Sverige, samtidigt som många aktörer önskar att kvinnor, tjejer och barn får söka skydd i vår del av landet. För våldsutsatta kvinnor/tjejer i missbruk anser flera aktörer att det inte finns något skyddat boende som kan möta hennes behov av stöd och skydd. Få skyddade boenden har möjlighet att ta emot husdjur, vilket leder till att hon stannar kvar istället för att lämna. Många aktörer beskriver även att möjligheten till stadigvarande boende för våldsutsatta kvinnor och tjejer har blivit sämre under senaste åren, vilket gör det otroligt svårt att motivera henne till förändring om hon då riskerar hemlöshet. En slutsats av det är att vi behöver en översyn av tillgången till akut skyddat boende, såväl som stadigvarande boende för våldsutsatta kvinnor och tjejer som vill lämna honom och/eller gänget.

Ett resultat av aktörsanalysen är vikten av en sammanhållen bild av vad våldsutsatthet kan innebära, och att de åtgärder som en aktör genomför idag kan förenkla en annan aktörs arbete

längre fram - ibland om flera år. Att hälso- och sjukvården har kunskap om och kan identifiera våldsutsatthet även utanför det som kallas för "våld i nära relation" är avgörande i arbetet med våldsutsatta kvinnor och tjejer. Konsekvensen av att utnyttjas för människohandel för sexuella ändamål är bland annat en ökad risk för sexuellt överförbara sjukdomar och allvarlig smärtproblematik. Att använda sig av befintliga verktyg såsom att dokumentera med skyddat sökord i journalen kan ha stor betydelse för en eventuell rättslig process. För hälso- och sjukvården är smittskyddslagen både till hjälp att kunna identifiera henne och kunna erbjuda stöd inom ramen för hälso- och sjukvårdens ramar. Det kan också vara en utmaning i att å ena sidan följa rådande lagstiftning och å andra sidan skydda henne från hans/gängets konsekvenser om de anser att det är hon som bidragit med smittan. Det finns rutiner att ställa frågor om våld och hot i samband med smittspårning för att kunna göra avvägande för tjejen/kvinnans säkerhet, kontrollfrågor har även bidragit till en ökad identifiering av våldsutsatta kvinnor och tjejer som befinner sig i/har befunnit sig i gängkriminella miljöer.

Väntrum identifieras som en plats som många våldsutsatta kvinnor och tjejer känner stor risk inför att vistas i, då det inte alltid är givet vilka hon ska behöva vara rädd för. Detsamma gäller tillgång till journalanteckningar, om förövarna arbetar inom verksamheten. Flera verksamheter upplever att det finns metoder att komma runt för att trygga henne, men att den informationen inte når fram till henne.

Det senaste åren har sk "gröna gummor", alltså tjejer/kvinnor som passerar samhället som oskuldsfulla och som är ostraffade sedan tidigare, börjat användas av de gängkriminella männen/killarna. Hennes uppgifter kan inom gänget vara att hyra bilar och bostäder i hennes namn, som sedan används i den organiserade brottsligheten. Ett perspektiv som sällan lyfts för allmänheten är hennes utsatthet om hon inte ställer upp på det gänget kräver av henne. För yrkesverksamma som ingått i aktörsanalysen så ringas det in som en stor utmaning för både tjejer/kvinnor och de yrkesverksamma när förutsättningen att få tillgång till stöd är att berätta om egna kriminella handlingar. Socialtjänsten, som är den verksamhet som i många fall är den verksamhet som erbjuder insatser som skyddat boende, har skyldighet att anmäla brott som överstiger 2 år i straffskalan. Gängkriminella gagnas även av desinformationskampanjer mot socialtjänstens arbete, rädslan att förlora vården om sitt barn har särskilt lyfts av rättsväsendets representanter som en utmaning för henne. Polismyndigheten erbjuder stöd utanför den pågående förundersökningen till kvinnor över 18 år, men det kräver att hon själv är motiverad till att göra stora förändringar på kort tid. Stödet är således villkorat, vilket innebär att hon endast kan ta del av det om hon bestämt sig för att lämna alla kopplingar till honom och/eller gänget. Det är ett intressant resultat utifrån att samhället å ena sidan säger att 14-åriga tjejer har ett aktörskap, å andra sidan att de inte har rätt till att ta del av visst viktigt stöd med hänvisning till sin ålder. Det är, med bakgrund av detta, helt avgörande enligt samtliga vi samverkat med under 2024 på ett eller annat sätt, att det finns verksamheter som inte har skyldighet att rapportera brott för att tjejer/kvinnor ska kunna söka stöd och skydd från män och killars våld.

När skyddsinsatser från exempelvis polis och socialtjänst är på plats står kvinnan/tjejen allt för ofta utan samtalsstöd. Det våld hon upplevt och konsekvenserna av det blir ofta sekundärt i hennes situation när mycket måste säkerhetsställas i första hand. Flera aktörer från olika sektorer

vittnar om att civilsamhället står då ofta för ett snabbt (och mer flexibelt) samtalsstöd och annat praktiskt stöd i väntan på stöd från kommunen/regionens verksamhet. Fler kvinnor och tjejer behöver dessutom få tillgång till målsägandebiträde med särskild kunskap om mäns våld mot kvinnor tidigt i en utredning för att orka och vilja medverka. När hon själv är misstänkt för brott, men stödjande aktörer eller polis har kännedom av våldsutsatthet, är det viktigt att säkerhetsställa att även den offentliga försvararen har särskilda kunskaper om mäns våld mot kvinnor. Med risk att sparka in öppna dörrar - vi vill lyfta vikten av att hela samhällskedjan behöver ha förståelse för hur kön, makt och våld hänger ihop och hur det har påverkat henne och hennes aktörskap.

Det är lätt när vi talar om resultatet av det arbete som bedrivits under året, att ge exempel på varför det är svårt för tjejer och kvinnor att söka och ta emot myndigheternas stöd eller när myndigheter inte lyckas identifiera henne alls. Det finns såklart många exempel på när exempelvis polis och socialtjänst har kunnat erbjuda skyddsinsatser för henne. Vi har i förstudien identifierat att det finns många aktörer som arbetar aktivt med att erbjuda skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor och tjejer som befinner sig i gängkriminell/gängliknande miljö, men att rädsla för komplexa ärenden riskerar att ingen vågar ta i det. Vi har bland annat diskuterat sambandet mellan mäns våld i hederns namn och gängkriminalitet där det blir tydligt att många tycker det är svårt. Många aktörer är ofta inblandade, vilket kräver en nära samverkan och en samsyn. Vem har egentligen det övergripande ansvaret?

Det pågår ett stort och viktigt arbete i Umeå och i Västerbotten. Det är viktigt att alla samhällets aktörer har beredskap för att möta denna målgrupp och inte förminska utsattheten och problematiken till "något som enbart händer i storstäderna". Något som därför har blivit väldigt tydligt under arbetet 2024 och när vi samlat så många olika professioner från olika verksamheter är att var du än arbetar, kommer du att möta våldsutsatta kvinnor och tjejer. Det innebär även att du, som läser denna slutrapport, möter dessa våldsutsatta kvinnor och tjejer som befinner sig eller har befunnit sig i gängkriminalitet/gängliknande miljö. Hur identifierar du henne?

Planering av det fortsatta arbetet

Arbetet med förstudien har resulterat i flera idéer som vi vill ta vidare och realisera under 2025 och vi är tacksamma till att Länsstyrelsen Västerbotten och Umeå kommun även under det kommande året finansierar projektet som möjliggör att vi kan fortsätta detta arbete. Utifrån resultaten av förstudien ser vi den fortsatta vikten av att fortsätta och utveckla samverkan. Det behövs ett separat forum, där det är tydligt uttalat att fokus riktas mot de våldsutsatta tjejer och kvinnor som befinner sig i gängkriminella miljöer. Vi vill inte bli som det digitala seminarium som vi tagit del av under 2024 som säger sig handla om tjejernas behov men som alltid, utan undantag, glider över till att prata om män och killars behov. Frågan om hur kön, makt och våld hänger ihop får inte gå förlorad. Vi önskar också att fler får ta del av det goda resultatet från det gångna året genom en regional spridningskonferens som vi planerar att anordna under den senare halvan av 2025. Där hoppas vi kunna möjliggöra ett erfarenhetsutbyte där vi tillsammans kan påminnas om arbetet som ligger framför oss alla i arbetet med män och killars våld mot tjejer och kvinnor och se sambandet med gängkriminalitet.

Vi önskar också särskilt uppmärksamma sambandet mellan tjejer och kvinnors utsatthet för prostitution, människohandel och exploatering för sexuella- och kriminella ändamål och gängkriminalitet. Både i den numer upparbetade samverkansformen men även en starkare och tydligare samverkan med andra brottsofferstödande verksamheter för att utbyta erfarenhet och kunskap. För att bättre kunna ge stöd till unga kvinnor och tjejer så vill vi utforska möjligheterna att arbeta mer uppsökande på arenor där de själva befinner sig, exempelvis via sociala medier för att kunna erbjuda ett lättillgängligt stöd. Vi har identifierat att Snapchat är en app där vi skulle vilja finnas för att erbjuda stöd. Som ytterligare en del i att erbjuda ett lättillgängligt stöd är vår ambition att finnas tillgängliga dygnet runt via just Snapchat under särskilda tillställningar i vår kommun, däribland Rally-VM och Brännbollsyran, för de kvinnor och tjejer som önskar ta kontakt via Snapchat med en lokal aktör.

Genomgående för alla insatser under 2025 handlar om att verka för att samhället, och alla aktörer som våldsutsatta kvinnor/tjejer som befinner sig i gängkriminella miljöer möter, kan ge henne det bästa möjliga stödet så hon kan leva ett bli fritt från mäns våld, förtryck och dominans.

Tack

Vi vill vi rikta vårt varmaste tack till alla deltagare som varit en del av samverkansforumet "Under radarn". Under året har ni alla varit så generösa med er tid! Att ni har valt att prioritera dessa träffar, delat era erfarenheter och bjudit på så mycket kunskap och reflektioner har varit allt för att detta projektet skulle gå i hamn. Tack för att ni tillsammans med oss vill utveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och tjejer i vår kommun och län. Det ger hopp om att vi i framtiden ska få till en verklig förändring.

Vi vill också tacka Länsstyrelsen i Västerbotten och Umeå kommuns jämställdhetsutskott som förutom att finansiera förstudien under året också uppmuntrat oss och visat engagemang för projektet.

Avslutningsvis vill vi rikta det största och varmaste av Tack till alla de kvinnor och tjejer vi fått möta, som delat sin berättelse med oss och som låtit oss följa henne en bit på vägen. Vi kommer alltid att stå bakom er!

Anna Lindström & Sanna Ström
Kvinno- och tjejjouren i Umeå
Umeå, januari 2025